

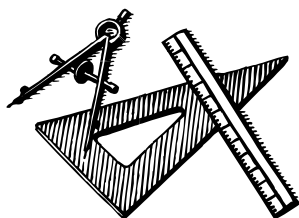

Institutt for lærerutdanning og skoleforskning
Universitetet i Oslo
30-31. august 2011

sanne oppfatninger [...] blir til kunnskaper når de er vekket av spørsmål
- Sokrates

- ▶ å **reise spørsmål**
- ▶ å **skissere svar**
- ▶ å **vurdere & forbedre**

Introduction
Materials & Methods
Results
and
Discussion

Skriveverksted

for

masterstudenter ved
Nasjonalt senter for
selvmordsforskning og -forebygging

Formål:

Skriveverkstedet skal gi deltakerne noen enkle og allment nyttige verktøy for *skrivetrening*, *tekstutvikling* og for *startfasen* av skrivearbeid, med fokus på skriving av fagartikler. Med denne metoden kan du trene deg til å alltid kunne skrive et par sider på en halv time.

Arbeidsmåten vil være praktisk nyttig som teknikk for egen skriving, som utgangspunkt for skrivesamarbeid, og som teknikk for skriveledelse.

I opplysningens tjeneste

~ medborgerlig dannelse ~

Hvorfor bruke så mye tid & krefter på bare prat:

Hva skal drøfting og argumentasjon tjene til?

1. **Hindre blodbad** [demokrati & rettsstat]
ved å utøve konflikter gjennom ordstrid
2. **Utvikle enighet** [byråkrati & spilleregler]
finne felles grunn i *stridsspørsmål*
3. **Danne medborgere** [skole og folkeskikk]
som er i stand til å tale sin egen sak
4. **Fjerne tvil** [vitenskap, f.eks. *peer-review*]
finne sikker grunn i *tvilsspørsmål*
5. **Alt i alt: å opplyse saken ...**
... til beste for fellesskapet

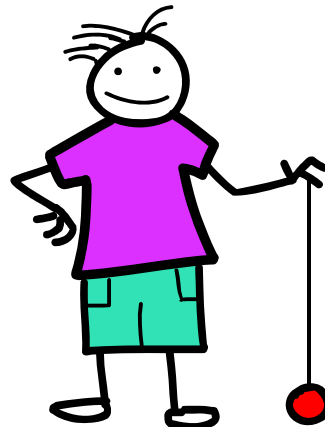
*Dermed er det en grunnleggende demokratisk ferdighet
å tåle både motargumenter og nederlag*

Med STOR eller LITEN skrift?

I voksen alder er skriving erfaring + vaner.

- ✓ I læreres undervisningsopplegg er skriving som regel forbundet med STORE arbeidsoppgaver, særlig *rapportering*, eksamensforberedende *prøver*, og selve *eksamen*.
- ✓ Etter mange års *trening* på slik skoleskriving er du *vant* til å skrive stort, og med veldig alvor:
 1. **alene**
 2. **i siste liten**
 3. **uten tid til forbedring**
 4. **uten å se deg tilbake**
- ✓ *Hensikten med dette skrivekurset er å vise fram SMÅ skriveaktiviteter som kan integreres i det daglige arbeidet over tid: små skritt og liten skrift. Her får du små verktøy; til å komme i gang, til problemstilling, til skisseskriving, til omdisponering, og til forbedring av tekst ...*
- ✓ *... små treningsting, til å få litt dilla på?*

Å komme i gang ~ en dialektisk metode ~

Friskriving og idéutvikling – i 7 trekk:

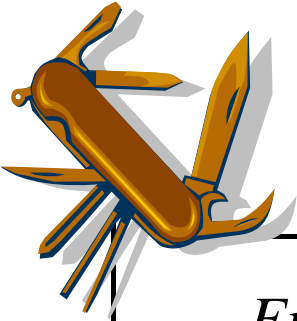
1. Friskriving (3-5 minutter)
2. Hovedbudskap (1 setning)
3. Spørsmål (NB: *tvil* eller *strid*?)
4. Alternative spørsmål
5. Diskuter og vurder
6. Velg
7. Forklar

Hver av disse deløvelsene er i seg selv en liten *vending*, en liten skrivestrategi – dermed er hele øvingssettet et slags sammenleggbart lommeverktøy.

Påstand:

Å formulere en problemstilling tar ca. 7 minutter

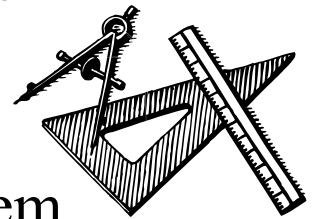

Femavsnitts-skissen

~ å skrive en skisse, like greit ~

En drøy halvtimes arbeid gir 1-2 sider maskin-skrevet tekst – selv på en dårlig dag; det er en hel liten begynnelse:

- ✓ Skriv fem setninger;
 - 1 først én setning der du presenterer emnet du vil bruke.
 - 2,3,4 Deretter nevner du tre moment som utvikler emnet; hvert moment sin setning.
 - 5 Avslutt med å lage én setning som sammenfatter.

- ✓ Og så kan du utvide hver av disse fem setningene til et avsnitt.

Dermed har du en femavsnitts skisse, med
begynnelse - midte - slutt

<i>Presentasjon</i> Etos	<i>Hoveddel</i> Logos	<i>Sammenfatning</i> Patos
Vis at du tar hensyn!	Vis at du er rimelig!	Vis at du tar ansvar!

Responsråd

~ gjensidig veiledning ~

To tommelfingerregler når du skal gi respons, for eksempel kommentarer til et førsteutkast:

1. Lær deg å se **hva som er fått til**
2. Lær deg å **stille gode veiledende spørsmål**

✓ NB!

Når du gir respons

- ✓ Ikke gi **for mye** respons
- ✓ Unngå **tomt skryt, jåleri** og **språkpirk**

Når du får respons:

- ✓ **si minst mulig** og
- ✓ **noter mest mulig**

- ✓ NB!! Samarbeid om skriving må begynne i tide. Fagskriving læres langsomt ved gjensidig veiledning; ved å skrive fag sammen med andre fagfolk, i faglige sammenhenger.

Q.E.D.*

= femavsnittsmetoden =

I utgangspunktet vet jeg litt om deg:

1. Du kan:
 - a. skrive fem minutter i full fart, om nesten hvilket som helst emne, uten å tenke deg om først; **press-skrive**
 - b. formulere et **hovedbudskap** i én setning
 - c. ta enhver setning og gjøre den om til et **spørsmål**

2. Du kan: til ethvert emne:
 - a. *nevne emnet*
 - b. *nevne 1-2-3 moment som utvikler emnet (for det 1., for det 2., for det 3...)*
 - c. *sammenfatte*
3. Du kan: gi og motta veiledning

Dermed har du et fullgodt utgangspunkt. Nå er det bare å trene, så går det bra. Det er stadig *trening* som er veien til *mestring*.

Virkelig vitenskapelig

Fagskriving læres langsomt ved gjensidig veiledning; ved å skrive fag sammen med andre fagfolk, i faglige sammenhenger.

Litt om *peer review*, fra organisasjonen *sense about science*:

A SHORT EXPLANATION OF PEER REVIEW

When a researcher, or team of researchers, finishes a stage of work, they usually write a paper presenting their *methods*, *findings and conclusions*. They then send the paper to a scientific journal to be considered for publication.

If the journal's editor thinks it is suitable for their journal they send the paper to other scientists who research and publish in the same field asking them to:

- Comment on its *validity* – are the research results credible; are the design and methodology appropriate?
- Judge the *significance* - is it an important finding?
- Determine its *originality* - are the results new? Does the paper refer properly to work done by others?
- Give an opinion as to whether the paper should be *published, improved* or *rejected* (usually to be submitted elsewhere).

This process is called *peer review*. The scientists (*peers*) assessing the papers are called referees or reviewers.

[*mine uthevinger*]

Fem i startfasen ~ prosjektbeskrivelse ~

1. *Hva har du tenkt å undersøke?*

Presentasjon (kort)

2. *Hva spør du om, og hvorfor?*

Problemstilling

3. *Hvilke bevismidler tror du finnes?*

Materiale

4. *Hvordan vil du bruke dem?*

Metode

5. *Hva venter du i beste fall å oppnå?*

Sammenfatning (kort)

Fem i farten

~ framdriftsrapport ~

- 1. Hva er det, emnet du arbeider med for tiden? Og hvordan ble det mulig?*
- 2. Hva har skjedd fram til nå?*
- 3. Hva er det viktigste akkurat nå?*
- 4. Hvordan tror du det går videre - hva er neste utfordring?*
- 5. Og hva oppnår du i beste fall med dette arbeidet?*

IMRaD

~ vitenskapsartikkelen ~

Verdens mest anbefalte form for *rapporterende* vitenskapelige artikler. Her operasjonalisert ved hjelp av spørsmål og femminutters skriving:

✓ Introduction

1: Hva er det du har gjort?

✓ Material and Methods

2: Hva brukte du, og hvordan?

✓ Results

3: Hva ble resultatet?

... and ...

✓ Discussion

4: Hva betyr resultatet

5: Hva sier de andre?

Byråkratisk skisse

~ sakspapir & oppdragsforskning ~

1. *Presentasjon: Oppdrag og mandat*
2. *Vedtaksforslag*
3. *Hovedargumentasjon
(pro)*
4. *Utredning/drøfting/begrunnelser
(pro & contra)*
5. *Sammenfatning (\approx punkt 2 ovenfor)*

Litteratur/teoribasert skisse

~ vurdering - review - drøfting ~

1. *Presentasjon*
(... meningene er delte ...)
2. *Hva sier én kilde?*
(... på den ene side vet vi ...)
3. *Hva annet sier en annen kilde?*
(... på den annen side vet vi ...)
4. *Sammenligning og vurdering*
(... så det vi nå mangler...)
5. *Sammenfatning*
(... alt i alt ...)

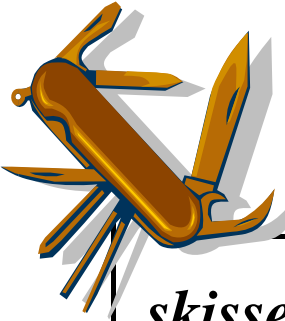
Treningstips 1:

finn korte fagtekster, og lag sammendrag av dem, ved å skrive 1 setning til hvert avsnitt.

Treningstips 2:

Denne skissen ligner en typisk IMRaD-innledning:

1. Forsker A har undersøkt ...
2. Forsker B har undersøkt ...
3. Det gjenstår da å undersøke ...

Typer av spørsmål og skisser

skisser i 3 prosjektfaser:

før ("prosjektbeskrivelse"), *underveis* ("framdriftsnotat"), og *etterpå* ("rapport")

5 slags skisser (USA: five paragraph essays):

En lek med fem små tekstformer. **NB:** dette er *ikke* sjangre, men små funksjonelle skjema for trening:

- 1. Argumenterende**
... for det 1; for det 2; for det 3. ...
- 2. Fortellende**
... først; deretter; til slutt ...
- 3. Tematiserende**
... på den 1 side; på den 2; på den 3. ...
- 4. Drøftende**
... på den 1 side; på den 2; alt i alt ...
- 5. Sammenlignende**
... slik er saken; i likhet med; og derav følger ...

4 slags rettsspørsmål (Quintilians stasislære):

- **faktum** (*det har ikke hendt*)
- **definisjon** (*det var ikke det som hendte*)
- **kvalitet** (*det hendte, men av gode grunner*)
- **jurisdiksjon** (*det hendte, men faller utenfor denne rettens myndighetsområde*)

Noen *klassiske* grunnbegrep

~ca. 350 f.kr. – 100 e. kr ~

Talens syv deler

1. **Exordium**
Vekke velvilje, kontakt og interesse
Mottakerne gjøres *benevoli, attenti, dociles*
2. **Narratio**
Fortellingen om sakens fakta: *saklighet*
3. **Propositio**
Talerens anliggende: *problemstillingen*
4. **Partitio**
Framstiller ordningen og *metoden*
5. **Confirmatio**
Presentere talerens *pro*-argumentasjon
6. **Refutatio**
Imøtegå kjente og tenkte *motargument*
7. **Conclusio** (peroratio)
Slutning, oppfordring, *oppsummering*

www.skrivekurs.uio.no

<i>Exordium</i> Innledning	<i>Narratio</i> framstilling	<i>Confirmatio</i> bekreftelse	<i>Refutatio</i> gjendrivelse	<i>Conclusio</i> avrunding
Innledning	Hoveddel			Avslutning
Etos ta hensyn		Logos vær rimelig		Patos ta ansvar
<i>Prothesis</i> Påstand, <i>spørsmål, problem</i>		<i>Pistis</i> Bevis, <i>svar, løsning</i>		

k.h.flyum@iis.uio.no

Hva har vi lært å lage?

~ én teknikk for alskens tekster ~

- ✓ 1/2-3 minutter muntlig replikk?
- ✓ 3-15 minutter muntlig innlegg?
- ✓ 1,5-2 maskinsider på 30-45 minutter?
- ✓ 30-45 minutter muntlig foredrag?
- ✓ 8-10 maskinsider på en rolig dag? /§nei!?!#/?
- ✓ Egen skriving, skriveveiledning, skriveledelse?

Arbeidsteknikken med femavsnitts skisser virker ganske enkelt fordi *den bygger på overkommelighet for oppmerksomheten* vår. (Korttidsminnet har 7+/-2 plasser. Så dermed tar vi lettest til oss oppskrifter med fem eller færre punkt.) I tillegg passer metoden for trening av *konsentrasjonsspennet*. De aller fleste *instrumentelle* tekstmodeller vil kunne tilpasses denne malen.